

**Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Marek Zająkała**

Warszawa, dnia 8 grudnia 2009 r.

**Pan
Marek Sawicki
Minister Rolnictwa
i Rozwoju Wsi**

KSR- 410-14-01/2009
P/09/110

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zwanym dalej „Ministerstwem” lub „MRiRW”, kontrolę w zakresie realizacji programu zwalczania choroby Aujeszkiego u świń, zwanego dalej *Programem*. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2008 r. do 30 września 2009 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 13 listopada 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Ministrowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie z uchybieniami działalność Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakresie realizacji zadań dotyczących programu zwalczania choroby Aujeszkiego u świń.

Krajowy program zwalczania choroby Aujeszkiego u świń¹, po zatwierdzeniu przez Komisję Europejską, został wdrożony do realizacji rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia

¹ Zgodnie z decyzjami Komisji Nr 2001/618/WE (Dz.U.U.E.L.215 z 9 sierpnia 2001 r., s. 48), 2008/185/WE (Dz.U.U.E.L.59 z 4 marca 2008 r., s. 19 ze zm.) w sprawie dodatkowych gwarancji w wewnątrzwspólnotowym handlu trzodą chlewną odnoszących się do choroby Aujeszkiego oraz kryteriów przekazywania informacji o tej chorobie i ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342), Główny Lekarz Weterynarii opracował program zwalczania choroby Aujeszkiego u świń. Program ten został przyjęty w drodze uchwały Rady Ministrów, a następnie w dniu 27 kwietnia 2007 r. został przesłany do Komisji Europejskiej i zatwierdzony 30 listopada 2007 r. decyzją KE Nr 2007/782/WE (Dz.U.U.E.L.314 z 1 grudnia 2007 r., s. 29).

19 marca 2008 r.² w sprawie wprowadzenia programu zwalczania choroby Aujeszkiego u świń. W wyniku zgłaszanych uwag w trakcie realizacji *Programu*, m.in. przez Głównego Lekarza Weterynarii, rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 2009 r.³ zostały dokonane zmiany w *Programie*, uszczegóławiające sposoby zwalczania choroby.

W okresie objętym kontrolą zostały zapewnione środki budżetowe dla właściwej realizacji *Programu*. W 2008 r. na zwalczanie choroby Aujeszkiego wydankowano 75.872 tys. zł, a w 2009 r. - do końca III kwartału - 43.840 tys. zł (co stanowiło odpowiednio 23,6% i 20,5% środków określonych w decyzjach Ministra Finansów na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt).

Najwyższa Izba Kontroli nie wnosi uwag do:

- przyjętych w *Programie* założeń dotyczących: sposobów zwalczania choroby, liczby pobieranych prób i oszacowania jego kosztów,
- zainicjowanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi akcji promocyjnej oraz szkoleń o zasadach zwalczania choroby Aujeszkiego,
- realizacji wniosków dotyczących wzmocnienia nadzoru nad działalnością Inspekcji Weterynaryjnej, sformułowanych po kontroli NIK w wielkoprzemysłowych fermach trzody chlewnej⁴,
- działań Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zmierzających do ograniczenia występujących przypadków zaniżania przez ubojnie cen zakupu świń rzeźnych ze stad zakażonych chorobą Aujeszkiego⁵.

Zwrócenia uwagi wymaga jednak fakt, że z około 2,5 - miesięcznym opóźnieniem, w stosunku do terminu określonego w decyzji Nr 2007/782/WE Komisji Europejskiej (KE) z dnia 30 listopada 2007 r. zatwierdzającej *Program*⁶ (art. 21 ust. 1 pkt b), zostało wydane Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 marca 2008 r.⁷ w sprawie wprowadzenia programu zwalczania choroby Aujeszkiego u świń. Opóźnienie było spowodowane rozpoczęciem prac legislacyjnych nad projektem rozporządzenia Rady Ministrów dopiero po zatwierdzeniu *Programu* i ogłoszeniu decyzji KE.

² Dz. U. Nr 64, poz. 397 ze zm.

³ Dz. U. Nr 74, poz. 631.

⁴ Informacja NIK o wynikach kontroli sprawowania nadzoru nad wielkoprzemysłowymi fermami trzody chlewnej – Nr ewid. 135/2007/P06106/KSR.

⁵ Uchyłono rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 grudnia 2007 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych, jakie powinny być spełnione przy znakowaniu produktów pochodzenia zwierzęcego pozyskanych ze zwierząt poddanych ubojowi w ramach krajowych programów zwalczania niektórych chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 3, poz. 18). Informację o braku uzasadnienia do obniżania ceny zakupu świń ze względu na zwalczanie choroby Aujeszkiego przekazano przedstawicielom branży przemysłu mięsnego, Związkowi Hodowców Trzody Chlewnej „POLSUS” oraz Krajowej Radzie Izb Rolniczych.

⁶ Decyzja Nr 2007/782/WE zatwierdzająca roczne i wieloletnie programy krajowe oraz wkład finansowy Wspólnoty w zakresie zwalczania, kontroli i monitorowania niektórych chorób zwierząt i chorób odzwierzęcych, przedstawione przez państwa członkowskie na 2008 r. i na lata następne (Dz.U.UE.L.314 z dnia 1 grudnia 2007 r., s. 29).

⁷ Dz. U. Nr 64, poz. 397 ze zm.

Należy również zwrócić uwagę, że działania podjęte przez MRiRW, dotyczące przeglądu i analizy zakresu informacji o trzodzie chlewnej w Systemie Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt (IRZ)⁸, były nie w pełni skuteczne. W kontroli stwierdzono, iż w Systemie IRZ nadal nie są zarejestrowane wszystkie stada trzody chlewnej. Na dzień 1 stycznia 2008 r. w Systemie IRZ było zarejestrowanych 329,9 tys. stad, natomiast w *Programie* ujęto ich 471,8 tys., tj. o 141,9 tys. więcej. Z wyjaśnień Dyrektora Departamentu Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi wynika, że spowodowane to jest m.in. nieprzestrzeganiem przez producentów i hodowców świń obowiązku zgłoszenia stad do Systemu IRZ i dokonywania przez nich na bieżąco aktualizacji pogłowia zwierząt w stadzie⁹.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o podjęcie działań zapewniających wiarygodne dane o trzodzie chlewnej w Systemie Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana Ministra o przedstawienie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 2 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Ministrowi prawo zgłoszenia na piśmie do Kolegium Najwyższej Izby Kontroli umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały Kolegium Najwyższej Izby Kontroli.

⁸ Wniosek z kontroli wymienionej w przypisie 4.

⁹ Stosownie do przepisów art. 9 ust. 1 pkt 1 i art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 204, poz. 1281 ze zm.).